

ERDELYI HÍRADÓ

Kedden, December' 22 - dikén, 1 8 2 9

Mexicói Egyg. Státusok — Spanyolország — Nagybritannia — Frantziaország — Belgaország
Muszkaország — Törökország — Moldova — Külömbfélék — Promemoria.
Hiradások a' bétsi Bankról, 2-szor. — N. Társalkodó, Nro. 1.

Mexicói Egyg. Státusok

Aug. 27-edikén rekesztették -be a' Kamarákat Mexicóban. Teran Generált Alvezérnek tették Santa Anna alatt. — Bustamente, Al-Elölülő, egy tartogatott hadsereget vezérel, -s több efféle nagy lézületeket rendeltek -ki az egész egygesült mexicói státusban, mint másutt bőven elő -adtuk.

Egy veracruzai levél sept. 10 -dikéről, az eddig tudva -lévő leírásától a' támpicói tsatának, egykisség különbözött ad elő. Míg tudnikk, Barradas Gen. a' mexicói megvert Garza Generált üzte, Santa-Anna 12,000 (?) emberrel ment által a' Niumum folyóvízen és megtámotta Tamulipast, melyet 600 Spanyol védelmezett. Barradas Gen., minthogy az ágyúzást távolról hallotta, sietve ment vissza, úgy -hogy Santa-Anna két tűz közé szorult volna. De Barradas, a' vérontás' elkerülése' kedvéért, Santa-Anna Generált elhagyta menni a' maga' főszállására! Azolta mindenik fél a' maga' állásában van. — Így adja ezt elő a' Beobachter, a' frantzia Journálokra útálva.

Spanyolország

A' Moniteurben nov. 29-dikén az itt következő mádridi levél van, nov. 19-dikéről: "A' botsánatot (amnestiát) illető fontos dolog eldült végre, kedvezőleg. A' mely pillantatban most ezt Uraságodnak írom, dolgoznak az ezen tárgyat il-

lető királyi végzésen. Úgy -tartjuk, nem írunk az Úrnak semmi bizonytalanságot, ha jelentjük, hogy egy kevés számu kivétel fog az amnestiában lenni, nevezetesen, 1) A' lázzadás' főbb fejei, Leon-szigeten, midőn ott, jan. 1-sőjén, 1820, a' Konstitutzio kikiáltatott; 2) Azok, kik a' Királyt mártz. 7-dikén, ugyanazon esztendőben, kényszerítették ára megesküdni; 3) Azok, kik a' sevillai Cortesben javallották a' Király' letételeét, 's ezt, elő -segítették.

Nagybritannia

Nov. 20-dikán tartotta a' királyi Tudományi Társaság Londonban az ő' első téli Ülését. Annak Elölülője, Davies Gilbert, azon jelentéssel nyitotta azt meg, hogy a' Király a' Társaságnak, ennek utolsó egygütt -létele -ólta, a' királyi Könyvtárnak egy Catalogusát küldötte által: mely közlésért egy köszönő -írást határozott -meg a' Társaság egy akarattal Öfgéhez. Akkor elolvasott Farrady Úr egy tudósítást, egynehány, az ország -lőszék' költségén tett próbákról, — annál, jobb opticum üvegek' készítésére, a' mijenek ekkorig voltak. Bévezető szavaiban azt jegyzi -meg a' tudósító, hogy, ámbár a' házi szükségre tartozó mindenféle üvegek' készítésében nagyon elő -mentek; de az optikai tárgyakban igen messze vannak a' legfelső tökéletességtől; és még amaz esméretes Dollond sem mehetett rá az utolsó 20 esztendő alatt, egy ha-

totfél hüvejk kerületü tökéletes discus-t készítettü. Egyéberánt, a' tudósítás' értelme alkalmas szerzett méltó várakozásunkra, hogy a' már elkövetett és tovább folytatandó próbatételek, talán rövid időn haszonnal koronáztatnak-meg,

Megérkezett Londonba az a' két Siami Ifjú, kik ezelőtt New-Yorkban-tartózkodtak. A' mint a' londoni Híradók mondják, teljességgel nem láttzik azokon az a' kellemetlen forma, miut rendszerént a' nyomorékon-születeteken. Mintegy 18 esztendősek azok, és (kivéven egy 4 hüvejk szélességü 's 5 hüvejk hosszúságu darab húst, mely a' kettőt a' gyomrok' öblénél-fogva össze-ragasztja) tökéletes jó természetűek, az emberi testnek minden közönséges mozgásaira alkalmasok, 's az ő' vidámságjoknál 's hajlandóságjoknál-fogva, a' mi benne mindenhez kitettzik a' mi körülöttök megfordúl, megkedveltetik magokat. Első tekintetre, úgy láttzottak azok, mint mikor két játékos Ifjú magyar paraszt tántrot akarna járni, össze-ölelködzve forogva, minthogy mindenik az egyik karját a' másikkal a' vállára vagy hátára kanyarítva kútsolta, vagy mint mikor egy pár barát-társ bizodalmas megölelködzéssel sétál. Bőröknek színében és órok', ajakok' és szemek' formájában, hasonlítanak azok a' kinaikhoz. Megláttzik rajtok, hogy egészen egészségesek, és, ebben a' tekintetben, jussokat tarthatják egy ember' egész életéhez. Kitettzett belőlök az is, hogy testi erejek, nem közönséges. A' mijjen jó-kedvűek és vidorok ők, lehet látni hogy ugrálnak (fára vagy másra) felmászznak, futnak, a' nélkül hogy mindezekben erőlködés tettezenek belőlök. A' mi nekik Londonban nem tettik, a' ködös idő az; melyet ők az éjj' szürkületének (nyúlásának) tartanak. Éppen akkor érkeztek Lon-

donba, mikor a' minapi nagy köd volt; és erővel azt akarták, ámbár dél volt, hogy megnjenek alunni. Az ő' vezetőjüket, Hunter Urat, a' ki azokat, horgászás-közben, a' Siam-foljóvíznél találta, rendkívül szeretik, és ragaszkodnak hozzá. A' mint mondják, nem él már az apjuk, és a' szegénységben élő anyuk örömmel vette a' Hunter Úr' ajánlását, hogy őket Európába hozza, mivel' ez által gyermekei' sorsát jobbólni reménylette. Nov. 24-dikén mutatták azok magokat először, magánosoknál: a' jelen lévők között volt Sir Francis Burdett és több megkülönböztetett szeméjkek, kik között amaz esméretes Orvos Sir Astley Cooper is, ki az Ifjaknak szoros megvizsgálásokba bocsátkozott, 's annak következéséül úgy vélekedett, hogy az ő' testeket veszedelem nélkül el lehetne egymástól választani, de hogy azt — utána vetette tréfáson — az ő' pecuniale hasznokért, alkalmasiut tanátsosabb úgy hagyni, a' mint van.

Frantziaország

Páris, nov. 28 — Azon hír forrásának felkeresése, hogy az idegen Hatalmak megtámodással fenyegetnék a' közvélekedést Frantziaországban, nem érdemel egy lépést. Az a' fenyegetés, lehetetlen: mert, ha a' Hatalmak nem vólnának is meggyőződve arról, hogy Frantziaországban egy oldalról tsak egy eszelős kevesebbség, és más oldalról egy hatalmas nemzetség áll; ha bár nem olvasnák is szemekkel — mennyire üzük a' félhívatáli Journálokkal az istentelenséget, hogy fenyegetődznek azok, napoként költeményeket formálnak, hamisan vádoskodnak és ismét tagadják, újjra megint fenyegetődznek, 's így, szántszándékkal szerzik a' haragot; végre, még ha nem éppen világosan látnák is a' külsőországi Kabinétoz, hogy a' világ' Ki-

álljai között legszerentésebb, a' francia Király, azon pillantatban volna, mi-
 ón a' jesuitismus, a' nepotismus 's a'
 avoritismus, a' nekik engedett kedvezés-
 el megelégednének és nem tulajdonítá-
 ák magoknak azt a' just, hogy mind-
 sak tovább és méjebben harapóznak ;
 még is a' többi Monarcha mindég - tsak
 azt az elevevaló kérdést tenné-fel min-
 enek előtt, ha — szükséges-é a' belé-
 vatkozás, tanátság-é az, végbe - vihető
 ólna-é? Európa' legioi, nem nyomólnak
 ' Rajnához és Loire-hoz azért, hogy Fran-
 ziaország' minden Prélátusát a' Pairka-
 narába rakják, az ország' minden Plé-
 ánusait Municipál-Tanátságossá és Depar-
 tement' kormányozóivá beiktassák, 's így
 azoknak a' köszönetét megérdemeljék, a'
 kik azt állítják, hogy a' protestantismus
 s monarchismus nem állhatnának-meg
 egymás mellett, hogy a' Charta volna az
 zónvíz, a' Pápa Noé, 's a' bárka a' ka-
 tholica hitvallás. — Beugnot Urat mond-
 ík egy Tóldalék tikkélj' szerzőjének
 ' Chartához, melyben a' Frantziák' egy-
 ormasága eltöröltetne, és a' Nemességre,
 'apságra és Polgárságra-felosztás ismét
 hozatna. A' bizodalmatlanság a' Mi-
 nisterium eránt annyira nevedik, hogy
 zen elmerájz' tagadását, nem akarják
 ' Gazette-től meguyugtatóul elfogadni ;
 őt a' mi több, azon tagadás' kinyo-
 násaiban jesuitai fordulást találnak.

Az Aquado Úr (spanyol Agens) pe-
 e a' 3 liberalis Journal ellen, a' panasz-
 ó' várákozása ellenére, politicus perré
 ált, és mint rendszerent minden poli-
 icus szokott jární, Actor és Incatti, vesz-
 ettek, tsak a' Prokátor nyert. A' stá-
 us-procurator' segéde, Beaumont, egy,
 kkorig tsaknem egészen esméretlen tag-
 a az igazság-törvényszéknek, elő áll sa-
 t szeméjjes elmékedéseivel, a' nagy-
 an üzött Jobberségről (a' beursenva-

ló tsalfa, gyalázatos kereskedés, hazug hí-
 rek' támosztása által) és megtámodja tsor-
 dúltigvaló lelkes indulattal ezt a' ször-
 nyeteget zabolátlan bátorsággal, felemelt
 újjal mutatván azon vérszopókra, kik az
 ő' nagy játékokat egész országok ellen
 úzik, 's végre az ő' természet-elleni nye-
 reségjeket mint ragadományokat kül-
 földre tzepekik. Hihető, bannja már A-
 quado Úr, hogy egy sententia' üres di-
 adalma után ásitozott, melyben neki a'
 törvény' jótéteményeit megadták, mely
 szerént Frantziaországban, tsak mint köz-
 hivatalbelit, nem pedig mint magános em-
 bert, szabad, tselekedeteiért fedni! Beau-
 mont Úr örökre keserűvé tette neki az
 életét, midőn - értésére adta, hogy, ha
 már most ennekutánna, azon esetben ha
 a' spanyol országlószék insolvensége mi-
 att, az örök-kamatu bírtokosok' károkért
 polgári panasz alá kerülne, koránt-sem
 örülné a' politzia' büntető-törvényszéke'
 kedvező sententiájának. A' köz-véleke-
 dés' hatalma, mellyet most oly' sűrűn
 támodnak - meg híjjába', ezen alkalom-
 nál, jobban ki fog tettzeni mint valaha.
 A' népgyűlölség, átaljában kimutattja ma-
 gát ezen szerentse-vitézek ellen, kik rész-
 szerént elme-törés nélkül, más-részént,
 nagy pártfogók' védelme alatt, egy ré-
 szent még, tsak tsalárd egy-kézre játz-
 tások által is vétkes tzimboráikkal, e-
 gész tartományok' 's országok' vagyonát,
 nem száz ezerenként, hanem millióként
 sőt fél milliardonként (500 millió) tet-
 ték magokévá; 's így, a' mi' időszakunk'
 históriájának árnyékos oldalát megtöltik.

A' Revue de Paris egy, 2000 frank-
 ból álló érdemjutalmat tett-fel a' leg-
 jobb Értekezés' jutalmául ezen kérdés
 felett: " Mi vólt 15 esztendő-ólta, Fran-
 ziaországban, a' képviseleti országlás'
 „behatása a' mi' literaturánkra és erköltsi
 „szokásunkra? — Mártz. 1-ső napja e-

lött, 1830, kell az Értekezést beküldeni, a' Revue (Híradó') bureaujába, Párisban, a' szokott módon, mely abból áll, hogy az értekezés' elején valami választott jegymondás (motto) legyen, és a' Munka mellé egy leveletske, melyben az a' jegyszó szintűgy megvan; azonkívül pedig a' Szerző' neve és lakhelye. — A' jutalmat legkésőbbben is elítélik ápr. 15-dikén, 1830. A' Jury, a' beküldött Értekezések' megítélésére, a' többek közt, ezekből áll: Choiseul Htzg és Lainé, Pairek; Pastoret Gróf Statustanátsos; de Laborde Sándor Gróf, Constant Bénéjmin, Etienne és Keratry, az alsó Kamara' tagjai; Casimir Delavigne, Michaud, Scribe, Thiers, V. Hugo és Villemain, a' francia Akadémia' tagjai; Poncelet, Törvénytanító Prof.; az idős Bertin, a' Journal des Debats' első Redactora.

A' France-Méridionale mintha tudná Toulouból, hogy Bordeauxból estaféták mennének a' Villed' Ur' lakhelyére, a' ki a' Ministeriummal Ravez Ur által levelez; Ravez Ur gondoskodik az ő' feleleteiről a' telegraph által, Párisba.

Toulouból ezt írják: A' Görögországba utazott Gerard Obester váltaná-fel Trelzel Generált a' rendes görög katonaság' vezérlésében. Gerardal utaztak-el Tarlé, Marnier és Lepinasse Escadronfők; Marechal és Gauthier de Rougemont lovas Kapitányok, és Couture de Troismont és Bernard Etatmajor' Fejei: az utolsó, Moreának egy részét akarja felmérni. Gerard Obester főképpen Muszkaországban és az 1814- és 1815-diki táborozásokban mutatta-ki mi lakik benne. Marnier Ur a' Rapp Gen. Adjutansa volt. — Sok Tisztet várnak még Toulouba, kik nyomon fognak Görögországba utazni.

Pont à Moussonban, a' Meurthe-Departementben, esett mostanában egy borzasztó történet, egy hólnak-láttzott' el-

temetése által. Egy elbótsátott Tiszt méjj lethargiába (méjj álomba, elrejtezésbe) esett, úgy-hogy a' külső jelekre-nézve, meghólnak tartották. Azomban, a' nélkül hogy a' törvényes rendtartásokat halálának megbizonyítására elkövették volna, és a' politzia' rendelkezéseivel ellenkezőleg, mellyek az eltemetést, a' meghalás után, 48 órával szabja-ki, ezt a' szerentsétlent, már 36 óra' eltöltével, eltemették. Alig végezték-el a' temetés-télt, 's a' sír, még tsak félig-meddig volt behányva, — midőn a' koporsóból egy homályos zörgést hallanak a' sírásók. A' helyett hogy nyomon az emberiség' tanúságait 's kínálkozásait követték és segedelmeiket nyújtották volna, még előbb egy politzia-Biztosért és egy Orvosért ment egyikőjük. Eltelt belé 3 negyed-rész-óra, mikorra a' koporsót kinyithatták. A' szerentsétlent, —eggyik kezét feje megé-téve 's a' száját tele vérrel—találták. Próbált az orvos eret-vágni, —égette az újját; de minden életjelek elmúltak volt már. Így tehát már, tsak-nem bizonyos, hogy, ha az eltemetés eránt a' politziai Végzéseket követték volna: megmaradt volna ennek a' Tisztnek az élete.

Belgaország

A' Gen. Státusok második Kamaráját megkérte egy Derksen nevű, Dootwentben lakó Kertész, hogy ötet, bortsátának-be Ülésekbe. Megjelent, ugyanis, neki Szent-János, és egy tsalhatatlan módot mutatott az egyyet-értés' felállítására az országban. Nem kételkedik ő, hogy a' Hógmoogende Urak meg fognának térni az ő' beszédére; 's akkor kezdődne osztán el az 1000 esztendő's ország. E' már nem tsak a' kis Kalendáriumnál, hanem az Időprófétánál is előbbvaló. —

Antwerpenben árnyékra tettek egy oskolamestert, kit azzal vádolnak, hogy az

3' 4 esztendő's leánya' halálát kegyetlen
velebánás által okozta.

Muszkaoország

Minekutánna az adriánapolji béke-
kötésről Diebits-Sabalkansky Gróf Gen.
Hadmarsal tudósítását Ófgéhez a' Tsá-
szárhoz, a' Sultán által végbe-vitt helybe-
hagyás után, hivatalosan beküldötte; kö-
zöljük azt, úgymond a' pétervári Jour-
nál, Olvasóinkal. Midőn ez a' Kötés, mely
által a' ditsősségesen foljt viaskodás sze-
rentsés és betsülettel teljes módon elvég-
ződött, muszkaoország' határszéleit Euró-
pában és Ásiában megállapítja, olyan ha-
jókázás-szabadságot szerez az Muszka-
ország és az egész világ' kereskedésének
a' millyet minden nemzetek' szükségei
rég-időktől-fogva kívántak; minden or-
szág' mezeigazdaságának és szorgalmának
jóllete' újj forrásait nyitja ez ki, mi
dön azoknak újj eszközöket ad kezekbe
újj terményeik' elszerezhetésére 's a'
mi' hazánkknak, a' szerentsésen vissza ál-
litott köz-tsendesség által, egy betsületes
kárpótlást fordít vissza, annak törekedé-
seiért és sokféle áldozatiért.

Odessából jelentik nov. 27-dikén,
hogy ott, Scheref-Ressan nevű lefegy-
verkezettett linea hajó megérkezett nov.
24-dikén este, Kassim Basa' Adm. ve-
zérzése alatt, 's vasmátskára fekütt a' ha-
jótanyán; vele együtt, Feyzur-Rah-
man török fregatte. Ezek a' hajók a' Pé-
tervárra rendelt Követtséget, Halil-Basát
és Seid Suleiman Redschi-et, 70 szem-
léből álló kísérekkel együtt, hozták.
A' szélveszes idő, nem engedte ekkorig
azoknak kiköltöztetésüket. A' quarantaint
egy a' végre kibérelt, a' kikötő-quar-
antainhez közel fekvő magános háznál
tartják. — Tegnap-reggel, negyedfél ó-
rakor (éppen mikor Jassiban és Erdély-
ben), 5 gradus meleg mellett, erős föld-
rengés volt itt, de kárt nem tett.

Konst.polji tudósítások szerént, az ág.
Követ nov. 5-dikén, a' Blonde ág. fre-
gatte-n, igen pompás vendégséget adott,
melyben az idegen Küldöttségek és Kö-
vetek, 's a' Portának itt következő nagy
Tisztviselői voltak jelen: A' Seraskier Basa,
Halil-Basa, Nedschib-Effendi, a' Ka-
pudan-Basa, a' Reis-Effendi, az Amedd-
schi-Effendi, a' Hekim-Baschi, a' Sultán'
első orvosa, Mollah-Effendi öttsevel egy-
gyütt, a' Silihdar-Aga és a' Sultán' Kah-
wedschi-Baschija, Ahmed-Bei, Namir-
Effendi, Abni-Bei és Hafis-Aga, a' Sul-
tán' Adjutánsai. A' vatsorát 10 órakor
tették-fel, minnekutánna egy lengyelt tán-
tzoltak volna; a' fent említett török Na-
gyok, mindenik tartotta karját a' jelen-
völt Dámák közzül egynekegynek, 's az
asztalhoz vezetvén, kiki a' vezetettje mel-
lé ült, 's ettek-ittak, valamint a' többi
vendég. Ez az egész vendégség újj és rit-
ka történet volt. Csak reggeli 4 órakor
oszlottak-el.

Törökország

A' lengyel határszélről, nov. 20.—
A' görög ügyekbajok, mellyek felett most
nagy munkával dolgoznak Londonban,
nagy Kurírjárást okoznak London, Páris és
Pétervár között. A' fő-kérdések, Görög-
ország' politikai léte és jövő ország-
lasmódja felett, a' mint mondják, eldült
vólna már annyiban, hogy a' Török' fő-
urasága alól egészen ki lessz véve, és
monarchicus Státus fog lenni. De, kit
fog a' szerentse találni, ki az újjonnan
felemelt thronusra üljön, — ebben még
nem egyeztek-meg. Az ára vágyók köz-
zül választani, nem a' legkissebbik ne-
hésség; mert a' gondolt gyors előmenet-
tel mellett a' pallérozódásban, és az az-
zal egybe-köttetett emelkedésénél-fogva
Görögországnak, — ennek a' Státusnak, az
ő' geographiai fekvése miatt, nagy po-
litikai fontosságúnak kell lennie, 's en-

nél-fogva, tsak már is, sok haszonérdek-
lésekre kell igyelni, mellyek familiai egy-
be-köttetések által, elő-mozdítottatnak,
vagy pedig meggyengíttethetnek. Úgy vé-
lekednek hihetőleg, hogy egy, az apróbb
fejedelmi Házakból való Printz kapná-el
ezt a' betsületes hívatalt, a' Görögorszá-
gonvaló uralkodást, vagy-is inkább, or-
száglást; minthogy az eggyező Hatalmak
megeggyeztek abban, hogy Görögország'
jövendő Igazgatója, nem az európai fő-
Hatalmak' uralkodó - familiájokból - való
legyen. Némellyek úgy vélekednek, hogy
a' görög fejedelmiszékre Gustav Vasa
Printzet találhatná a' választás: de ez is
veszt a' hihetőségből az által, a' mint
állítják, hogy ez a' Printz nem volna, az a-
zon Hivatalra kívánczozók között; mely
ha, még olyan tisztességes és fényes vol-
na is, van neki észkos oldala, mely ár-
nyékot vet. Görögország' külső szerkeze-
tei és belső állapottja mellett, nem já-
ték ennek a' népek újjászületését, mely
tele van erejedző alakkal, végre-hajta-
ni, és jó kimenetellel menni azon ös-
vényen, mellyen Capodistrias Gróf, rész-
szerént külső segedelem, mas részről,
megkülömböztetett saját táalentomai, meg-
határozott akaratja és nemzetisége által,
rövid-idő alatt oly' sokat elkövetett. Nem
megunatkozás, mint elébb állítani akar-
ták, — a' valóban igen nehéz országló fog-
lalatosságok miatt, — nem félelem a' bel-
ső intselkedésektől 's irigységektől, a' mik
Capodistrias Grófit Elölülői hívatala' le-
mondására nógatták, hanem, a' nagy Ka-
binétok' versengést-szerző haszonérdek-
lésekben kell azokat keresni.

A d r i a n a p o l j, oct. 51. — Az eléb-
bi hónap' 14-edikén itt aláírt Fő-Kötés-
nek 8-dik tikkeljében, megállapított,
hogy a' Porta, mint kárpótlást, mely kárt
a' muszka alattvalók 1806-ólta szenved-
tek, Muszkaországnak 18 hónap alatt,

kiszabott időkben, mellyek utóbb bőveb-
megfognak határozottatni, fizetni fog 1,500-
000 holland. aranyat. Ezek a' szabott idők,
egy külön- vagy világosító egyességben,
mely a' Fő-Kötéssel ugyanazon-egy nap'
íratatott-alá (a' II-dik tikkelyben) igy
állapítottak-meg: "fizet a' Porta a' bé-
kekötés' feltserélése után 100,000 ara-
nyat; 6 hónappal azon feltserelés után,
400,000 aranyat; a' következő 6 hónap-
ban 500,000 aranyat; és azután ismét 6
hónappal, a' még hátra-lévő 500,000
aranyat; úgy hogy 18 hónap alatt az e-
gész 1.500,000 aranyat lefogta tenni. —

A' Fő-Kötés' 9-dik tikkelijében meg van
határozva, hogy a' Porta magát leköte-
lezi, Muszkaországnak, mint kárpótlást
a' háborúra tett költségéért, egy olyan
summát fizetni, melynek mennyisége a'
két Fél által fog meghatározottatni. Az
említett Külön-egyességben, (III. Tzikk.),
ez a' kárpótlás 10.000,000 holl. aranyra
van téve, 's a' Porta megígéri, hogy ezt
a' summát azon módok' rendein fizeti-le,
mellyeket a' muszka Tsászár ÓFge, a' Portá-
nak, az Ó'nagylelkűségére és nagynemessé-
gü szívére-utalásánál-fogva, fog megha-
tározni. Hogy a' Portán, kész-pénz-fi-
zetés' terhesvöltára-nézve, a' mennyire
lehet, segíteni lehessen, azt végezték, hogy
a' muszka Udvar a' fenn említett sum-
ma' leróvására, ugyanannyit érot term-
észetben (in natura), olyan tárgyak-
ban, mellyeket közakarattal, elfogadha-
tóknak találunk, elveszen.

A' mi a' Vajdaságokat illető Külön-
kötésbeli egyességeket illeti, mellyek-
nek erejeknél-fogva, a' Duna' bal-part-
ján fekvő török városok (Turno, Giurgewo,
Brailoff 'sat.) bírtokaival együtt eggye-
sítettnek Oláhországgal, és az ezelőtt
azon parton állott erősségek soha - se ép-
ítettnek többé fel, a' világosító Kötés-
ben (I. Tzikk.) úgy, határozottak-meg,

hogy Giurgewo' vára (mely akkor még a' Törökök' hatalmában volt) a' muszka katonaságnak által - adasson, és a' vár-erősségei lehúzódnak. Az által-adásnak, a' béke-alá-írás után 2 héttel kell meg-esni. (Ez, egykisség elkésétt volt). A' török katonaságnak Rustsukba (Giurgewoval ellenben) kellene költözni; 's magokkal mindent elvihetnek, még az ágyúkat is. A' giurgewoi török lakosoknak is meg volt engedve a' jószágokkal lehető kibújosás.

A' mi a' Fő-Kötés' XI-dik tizkejében említett kiköltözését a' muszka seregeknek az ottomani bírtokból illeti, ez, a' világosító Egyességben (IV. Tz.) megvan állapítva, hogy mihelyt az első 100,000 arany le lesz fizetve a' muszka alattvalók' és Kereskedők' kárainak lerövására; mihelyt a' Fő-Kötés' VI-dik tizkejének Serviára és Giurgewora-néve a' megegyezésért megfelelőnek, 's ez a' Muszka'knak által adatik: akkor osztán és egy hónap' lefolyása alatt a' békekötés' felszerelésétől - fogva, a' muszka hadsereg oda fogja hagyni ezeket a' városokat: Adriánapolj, Kirkkilisse, Lulé - Burgas, Midia, Iniada és más Helységeket; melyeket a' török Tisztviselők, kiket a' Porta azoknak által-vételére rendelt, általognak venni. — Mihelyt a' kárpótlás' második része, a' 400,000 arany az alattvalók' és kereskedők' veszteségeért fizettetik, azaz, 6 hónappal a' ratificatio' felszerelése után; oda fogják a' muszka katonák hagyni egy hónapi idő alatt, az egész tartományt a' Balkántól a' fekete-tengerig és a' burgasi öböl, és által költöznek a' Balkánon Bulgáriába és Dobrudschaba. Ismét 6 új hónap' eltelésével, ha a' következő 500,000 arany fizettetik a' már tudvalévő kárpótlásból; kimennek a' Muszka'k egész Bulgáriából is és Dobrudschaból és ezeknek

minden városaiból, Helységeiből és Faluiból, a' Dunától a' fekete-tengerig. A' még akkor hátra-maradt 500,000 arany a' következő 6 hónapban, azaz, 18 hónappal a' béke' helybehagyásának felszerelése után, fizettetik - ki. — Silistria és a' két Vajdaság, nints a' fentebbi által-adásokba foglalva, és megtartja azokat Muszkaország zálogul, mindaddig, míg a' háborúra fordított költségért alkudott summát a' Porta le nem fizeti. De mihelyt ez a' fizetés egészen megfogott esni; akkor a' két Vajdaságot, Moldovát, Oláhországot, és Silistria városát is általadja Muszkaország 2 hónap alatt a' Porta' Tisztviselőinek, tsalhatatlanul.

Az ásiái tartományok' által - adására, mellyeket a' Fő-Kötés' IV-dik § szerént a' Portának tartozik Muszkaország általadni, azt állították-meg, hogy ez az által-adás 5 hónappal kezdődjön-el a' ratificatio' kitszerelése után, mégpedig egy Külön - Egyességnél - fogva, mellyet a' Fővezér Paskevits - Erivansky a' Porta' Vezérével ezen tartományokban kötni fog; és pedig úgy, hogy a' tartományok teljes oda-hagyások, mellyek az ottománi Uradalomnak vissza adatnak, 8 hónapban a' ratificatio' után végeződjenek-el.

Moldova

Nóv. 24- és 25-dikén érkezett Jassyba egy tsoport ágyú, 54 nagy és közepszer gojóbisu darabból álló, az azokhoz tartozó hadi szekerekkel együtt; mely másnap által-ment a' Prúton, Beszarabiába. — A' jöltévív hidge' beállása óta, jó-formán megkevesedett itt a' pestis' pusztítása. A' halandóság, mely elébb 20 - - 30 volt napjában, leszállott már 8 - - 10-re. A' pestisbe-esők' száma is hasonló szerrel fogyott.

A' hónap' 26-dikán, reggeli 4 óra felé, valamint Odessában 's Brassóban, erős-földrengés volt itt. Annak lökései,

nevekedő erővel, mintegy 70 secundumig tartott, vízfektében, nyugotról keletre. Homájos földalatti láрма hallatott. Egynehány templomon és más épületeken erős repedések estek a boltozatokon. Sok kémény rogyott-le. Esteli 7 és 8 óra között ismét volt, de, nem erős. — Czernovitzban is ugyanazon nap' és órában, mikor Odessában és Jassiban, volt földrengés.

K ü l ö b f é l é k

Több már két esztendejénél, hogy Humbold Báró úgy vélekedett, a' brasíliai és az Ural hegyek közöttvaló nagy hasonlatosságnál-fogva, hogy Sibiriában szintúgy találatnának gyémánatok, valamint Amérikában. A' mostani úttja az Ural hegyen, megbizonyította ezt a' vélekedést, és a' vele utazó tászári Kamarás Úr, Polier Gróf is, meggyőződött afelől ama'híres utazóval volt társalkodása-közben. Humbold Úr Tobolskba indulván, a' Gróf a felesége jószágába ment addig, mely az Ural' nyugoti oldalában fekszik. Perm-hez mintegy 250 werstnyire, aranyat mosnak; s az ezt mosó gyermekek hét gyémántot, találtak már, tsak szerszám nélkül is. — Már most, készítik az ahhozvaló halászó machinákat.

P r o m e m o r i a

Az Erdélyi Híradó ára fél esztendőre 5 fl. C. pénzben. Jár vele minden

Hétén 1 árkus más munka. — A' Nemzeti Társalkodó' ára 2 fl. 50 kr. C. pénzben fél esztendőre, azoknak a' kik a' Híradót nem kívánják: de még most tsak írást és nem pénzt várunk, jan. közepéig. — A' kik most a' N. Társalkodó' 1-ső számját vették és jövődre is kívánják; tartsák-meg az első számot, mert ez, azoknak mászodszor nem megyen. A' kik nem fogják azt jártatni; tegyék-el még is emlékezetül a' Maradéknak. — Akarmiféle Értekezést elvárunk a' Társalkodó' számára, hogy az efféle betses Munkákban ne szükködjünk. — A' maga' adressét kiki úgy adja-bé, hogy a' híbának maga ne lehessen oka. — A' Társalkodó' homlokán, ezen szó után: "Szombatton" a' felső szám, napot, az alsó, hónapot teszen: 5-dik lapján pedig, az első hasáb' alsó 17-dik sorában, olv. le-thargiát.

Az Offenbányai Spánalis Kontrolor statiója, az Angyal János Offenbányai K. Udvarbíróásra lett elő mozdításával ürességbe esett.

A' Brassai K. Harmintzadi Portékának vizsgálója Fischer József ezen foljő 1829-dik esztendő December Holnapja 1-ső napján meghalálozott.

—O—

S t á t u s p a p i r o s o k ' F o l j a m a t j a

Ezüstpénzben				Ezüstpénzben				
Béts,	Dec.	4	5	7	London Nov.	23	24	25
Bank-Oblig. 2.1/2pC.		58.1/4	58.3/8	58.1/2	Consols, 3 pC.	91.5/8	91.7/8	92.3/4
Pengőpénz-Obl. 5pC.		102.3/4	102.11/16	102.3/4	Stocks-Prémie, Sh.	—	—	—
Roths. 1820, 100f. CP.		—	—	175.—	Brasíliai Bons	—	67.1/2	65.1/4
Partial. 1821. Ua.		—	132.1/2	132.5/8	Buenos-Ayresi	—	—	—
Bankaktia, 1000f. CP.		1238.3/4	1238.1/2	1241.2/3	Columbiai	—	—	—
Paris,	Nov.	25	26	27	Mexikói	22.—	23.—	—
Consols 5 pC.		108.70	108.70	108.50	Portugalli	49.1/2	51.—	—
Ugyanaz 3 pC.		84.95	84.05	83.95	Muszkaországi	106.1/2	107.—	108.—
Bank-aktia,		—	—	—	Görögországi	—	—	—